

Ime in priimek:

Datum:

Ocenite svoje znanje:

Možno št. točk: 21

Doseženo št. točk:

Ocena:

PISNO OCENJEVANJE ZNANJA - BESEDA, PRAVOPIS

Z

Natančno preberite besedilo in navodila ter rešite naloge. Pišite čitljivo. Nejasne rešitve se točkujejo z nič (0) točkami. Pri nalogah, označenih z (J), se upošteva tudi jezikovna pravilnost.

Če menite, da ste našli pravopisno ali zatičkano napako, jo (brez besed) označite oz. popravite (+1t).

Čas reševanja = 30 minut

Veliko uspeha.

Kriterij:

0-49% = nzd (1); 50-62 = zd (2) ;63-75% = db (3); 75-88% = pdb (4);

89-100% = odl (5)

1. Besede razvrstite glede na to, kaj poimenujejo: čeprav, nominiran, prenaseljen, v, pred, menim.

- polnopomenske besede: **nominiran, prenaseljen** 1t/
- slovnične besede: **čeprav, v, pred** 1t/
- naklonske besede: **menim** 1t/

2. Primerjajte naslednji povedi. - Obkrožite poved, ki vsebuje nadpomenko.

1t/

Kitara je to, kar ima šest strun, na katere brenkamo s prsti ali z brenkalom.

Kitara je **glasbilo**, ki ima šest strun, na katere brenkamo s prsti ali z brenkalom.

3. Prečrtajte besedo, ki ne spada v dano tematsko polje. - Svojo izbiro utemeljite. (J)

1t+ 1t + 1t/

knjižnica – hišnik – **oko** – učilnica – telovadnica – tabla – klop

Utemeljitev: - **Po smislu**

- **Pomensko ni povezana; s šolo nima nič skupnega**

ŠOLA = NADPOMENKA?? USTANOVA podpomenka: šola, vrtec, fakulteta

4. Obkrožite besede iste besedne družine. - Za napačno rešitev se odšteje 1 t. 4t/

4 r. = 4t

3r. = 3t

2 r. = 2t

pisariti – pisatelj~~evanje~~ – pisati – pisarnica – pisava – pisec – pisatelj

Zapišite izhodiščni koren besed besedne družine: 2t/

-pis-

Napačen zapis = 1 t

5. Popravite napačen zapis prevzetih besed. – Če to ni potrebno, ob besedi naredite poševnico (/). 2 r. = 1t

4t/

kemp - kamp

ragbi - /

tonik - /

allegro - /

Martin Luther - /

butik - /

expresso (kava) - ekspreso

muzikal - mjuzikal

6. Oglejte si, kako je v Slovenskem etimološkem slovarju predstavljen izvor naslednjih besed.

cérkev -kve i (10. stol.), *cérkvica*, *cerkvěn* (star. *cerkōven*), *cerkōvnik*. Kakor stcslovan. *crnky*, hrv., srb. *crkva*, rus. *cérkov*, češ. *církev* 'cerkev' v času pokristjanjevanja prevzeto iz nekega germ. jezika, verjetno iz starosrednjemniško **kīrka*, kar je izposojeno iz nar. sgr. *kyriké* poleg običajnejše različice *kyrikón* 'cerkev'. To se je razvilo iz klas. gr. *kyriaké* (oi-*kía*) 'gospodova (hiša)', kar vsebuje žensko obliko pridevnika *kyriakós* 'gospodov', izpeljanega iz gr. *kýrios* 'gospod'. Iz iste gr. predloge je tudi stvnem. *kirihha*, nem. *Kirche*, ags. *cirſſice*, agl. *church* (Be I, 62, K1, 371).

frákcija -e i 'organizirana skupina v stranki, krilo' (20. stol.), *frákcijski*. Tujka, prevzeta in prilagojena prek nem. *Fraktion* iz fr. *fraction* 'frakcija' (in 'odlomek, delček, ulomek'), kar se je razvilo iz lat. *fractiō* 'lomljenje', izpeljanke iz lat. *frangere* 'lomiti' (K1, 229). Glej tudi *fragment*, *fráta*.

cvět -a m (16. stol.), *cvětje*, *cvětka*, *socvětje*, *cvetlica*, *cvetličár*, *cvetličárna*, *cvěsti*, *cvetěti*, *razcvítati se*. Enako je stcslovan. *cvěra*, hrv. *cvijet*, srb. *cvět*, rus. *cvet* (kar poleg 'cvet' pomeni tudi 'barva'), češ. *květ* 'cvet'. Pslovan. **kvěra* (glagol s pomenom 'cveteti' se je pslovan. glasil **kvistŭ*, sed. **kvŭstŭ*) se je razvilo iz ide. **kuojto*-, kar je prvotno verjetno pomenilo *'svetleči, beli'. Gre za izpeljanko iz baze **kuēj-t-* 'svetiti se, bel (biti)', katere različica **k'uej-t-* se ohranja v pslovan. **svěra* 'svet, ravnica', **svěiti se* 'svetiti se', **svět'ā* 'sveča'. Iz drugih jezikov je sorodno npr. stind. *švetá*-, av. *spaēta*- 'bel' (Be I, 69, ES XIII, 162 s., Po, 628, LIV, 335; o različnih pomenih sloven. *cvět* in njihovih izvorih glej Cvetko, JIS XVIII, 220 ss.). Glej tudi *svět'*, *svěča*, *svetiti*, pa tudi *cvetáča*.

- Vse besede so domače. DA NE 1t/
CERKEV = iz nekega germ. j.
FRAKCIJA = iz lat.
CVET = iz ide.
- Katera beseda se je v slovenskem jeziku pojavila najprej? 1t/
CERKEV
- Ali je beseda **cvet** razširjena tudi v drugih slovanskih jezikih? DA NE 1t/
stcslovan.; hrv.; srb., rus., češ.
- Kateri besedi sta prevzeti? 1t/
FRAKCIJA, CERKEV

Elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana

Ime in priimek:

Datum:

Ocenite svoje znanje:

Možno št. točk: 21

Doseženo št. točk:

Ocena:

PISNO OCENJEVANJE ZNANJA - BESEDA, PRAVOPIS

X

Natančno preberite besedilo in navodila ter rešite naloge. Pišite čitljivo. Nejasne rešitve se točkujejo z nič (0) točkami. Pri nalogah, označenih z (J), se upošteva tudi jezikovna pravilnost.

Če menite, da ste našli pravopisno ali zatipkano napako, jo (brez besed) označite oz. popravite (+1t).

Čas reševanja = 30 minut

Veliko uspeha.

Kriterij:

0-49% = nzd (1); 50-62% = zd (2); 63-75% = db (3); 75-88% = pdb (4);

89-100% = odl (5)

1. Besede razvrstite glede na to, kaj poimenujejo: za, ogledati, na, s, brr, Vesna, nad, sadna, mlad. vse/0 v vrsti; napačne bes. v vrsti = 0 t

- polnopomenske besede: ogledati, Vesna, sadna, mlad 1t/

- slovnične besede: za, na, s, nad 1t/

- naklonske besede: brr 1t/

2. Besedo drag primerjajte z besedama nedrag in poceni. – Izpišite njeno pravo protipomenko. 1t/

Protipomenka: poceni

3. Besedi jezik določite pomene. 3t/

- Pogovarja se z opicami v njihovem jeziku.

kar omogoča sporazumevanje sploh: človeški jezik;

čebelji, ptičji jezik; pogovarjati se z opicami v njihovem jeziku

način sporazumevanja

- Med obuvanjem je poravnal jezik pri čevlju.

kar je po obliki podobno jeziku: med obuvanjem je poravnal jezik pri čevlju;

usnjen jezik / del čevlja

- Ob tem dogodku so imeli jeziki dosti dela.

ekspr. ljudje si že brusijo jezike veliko govorijo o tem, opravljajo

4. Obkrožite besede, **ki ne spadajo** v isto besedno družino.

4t/

- Za napačno rešitev se odšteje 1 t. 4t = 3 r.
3t = 2 r.
2t = 1 r.

zmaj - **zmajevati** – zmajar – **zmahan** – **zmajevec** – zmajarstvo – zmajski

Besedama zmajski in zmajarstvo določite besedno vrsto.

- zmajski: **pridevniška b. - pridevnik** 1t/

- zmajarstvo: **samostalniška b. - samostalnik** 1t/

5. Popravite napačen zapis prevzetih besed. – Če to ni potrebno, ob besedi naredite poševnico (/). 2 r. = 1t 4t/

pizzerija - **picerija** Sokrates - **Sokrat**

Pegueot - / netto - **neto**

kakav - / džus - /

kiwi - **kivi** disco - **disko**

6. Oglejte si, kako je v Slovenskem etimološkem slovarju predstavljen izvor naslednjih besed.

miš <i>miši</i> ž (16. stol.), <i>miška</i>, <i>mišjak</i>, <i>mišina</i>, <i>mišnica</i>. Enako je stcslovan. <i>myšb</i>, hrv., srb. <i>miš</i>, rus. <i>myšb</i>, češ. <i>myš</i>. Pslovan. *<i>myšb</i> je dalje enako s stind. <i>mūs-</i> 'miš', gr. <i>mūs</i>, lat. <i>mūs</i>, alb. <i>mi</i>, stvnem. <i>mūs</i>, nem. <i>Maus</i>, ags. <i>mūs</i>, agl. <i>mouse</i>, kar se je vse razvilo iz ide. *<i>mūs-</i> 'miš'. To izgleda korenski samostalnik iz baze *<i>meys-</i> 'hitro se premikati' in 'krasti' (k razvoju pomena 'krasti' prim. sloven. <i>izmakniti</i> poleg <i>premakniti</i>, hrv., srb. <i>dignuti</i> 'dvigniti, premakniti' in 'ukrasti'), znane iz stind. <i>mušnāti</i> 'krade', ki je izpeljana iz korena *<i>meu-</i> 'premikati'. Če je povezava pravilna, je <i>miš</i> prvotno pomenilo *'tista, ki se hitro premika', eventualno *'kradljivka, tatnica' (M.S. pri Be II, 185, ES XXI, 64 ss., Po, 752). Glej tudi <i>mišica</i>.	sosed <i>soséda</i> m (16. stol.), <i>soséda</i>, <i>sosédstvo</i>, <i>soséden</i>, <i>sosédnji</i>, <i>sosédski</i>. Enako je stcslovan. <i>sqsédb</i> 'sosed', hrv. <i>súsjed</i>, srb. <i>súsed</i>, rus. <i>so-séd</i>, češ. <i>soused</i>. Pslovan. *<i>sqsédb</i> (ali *<i>sqsédb</i>) 'sosed' je sestavljeno iz pslovan. *<i>sq-</i> 'skupaj, z-' in izpeljanke iz *<i>sédēti</i>, sloven. <i>sedēti</i>, pslovan. *<i>sēsti</i>, sloven. <i>sēsti</i>. Prvotni pomen je *'tisti, ki skupaj (z nekom) sedi, ki je skupaj (z nekom) naseljen'. Enako ali podobno je tvorjeno stind. <i>samsād-</i> 'zbor, veča', <i>samsāda-</i> 'družba' < 'sedenje skupaj' (M.S. pri Be III, 293). Dalje glej <i>so-</i> in <i>sedēti</i>, <i>sēsti</i>, <i>sélo</i>, pa tudi <i>sosēška</i>.
slovár -ja m (19. stol.), <i>slovárček</i>, <i>slovárnik</i>, <i>slovárski</i>. Prevzeto iz rus. <i>slovár</i> 'slovar', kar je izpeljanka iz rus. <i>slovo</i> 'beseda' (tvorjena po zgledu lat. <i>vocabulārium</i> 'slovar' iz <i>vocabulum</i> 'beseda'), to pa je izvorno ista beseda kot sloven. <i>slovō</i>. Glej tudi <i>slōvnica</i>, <i>slōvstvo</i>.	hláče <i>hláč</i> ž m. (16. stol.), <i>hláčke</i>, <i>hláčnica</i>, <i>hlačati</i>, <i>odhlačati</i>, <i>prihlačati</i>, <i>hlačōn</i>, v zloženki <i>kratkoahláčnik</i>. Enako je hrv. <i>hláče</i> 'hlače', izvorno sorodno še nar. srb. <i>hlāča</i> 'nogavica', nar. ukr. <i>xolóša</i> 'hlačnica', <i>xološni</i> 'moške hlače', star. belorus. <i>kalóša</i> 'najnižji del hlač'. Beseda je izposojena iz romanskih jezikov, verjetno iz vlat. <i>calcea</i>, kar ustreza klas. lat. <i>calceus</i> 'čevlji, nizek škorenj'. Pomenski razvoj si je mogoče predstavljati 'škorenj' > 'spodnji del hlač' > 'hlačnica', v mn. 'hlače' (Be I, 195, ES VIII, 56).

- Beseda *miš* je od navedenih besed **najstarejša domača beseda**.
MIŠ = iz ide. DA NE 1t/
SOSED = iz pslovan.

- Beseda *slovar* je domača. DA NE 1t/
- prevzeto iz rus.

- Beseda *miš* je od navedenih besed najmlajša domača beseda. DA NE 1t/
SOSED = mlajša

- Iz katerega jezika je prevzeta beseda *hlače*? **Izposojena iz rom. j.** 1t/
- iz lat.

Elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana

Ime in priimek:

Datum:

Ocenite svoje znanje:

Možno št. točk: 21

Doseženo št. točk:

Ocena:

PISNO OCENJEVANJE ZNANJA - BESEDA, PRAVOPIS

Y

Natančno preberite besedilo in navodila ter rešite naloge. Pišite čitljivo. Nejasne rešitve se točkujejo z nič (0) točkami. Pri nalogah, označenih z (J), se upošteva tudi jezikovna pravilnost.

Če menite, da ste našli pravopisno ali zatipkano napako, jo (brez besed) označite oz. popravite (+1t).

Čas reševanja = 30 minut

Veliko uspeha.

Kriterij:

0-49% = nzd (1); 50-62 = zd (2); 63-75% = db (3); 75-88% = pdb (4);

89-100% = odl (5)

- Neupoštevanje navodil = - 1t

1. Besede razvrstite glede na to, kaj poimenujejo: ali, jabolka, k, auu, razmišljati, kot, zelenjava, skorja, comp, svetlo. vse/0 v vrsti = 1t

- polnopomenske besede: jabolka, razmišljati, zelenjava, skorja, svetlo 1t

- slovnične besede: ali, k, kot 1t

- naklonske besede: auu, comp 1t

2. Besedi čustvo dodajte tri različne podpomenke. 1t

- Po smislu; 3 r. = 1t

3. V besednih dvojica obkrožite slogovno zaznamovano besedo.

šopirit se – hvaliti se 1t

sukanec – cvirn 1t

pnevmonija – pljučnica 1t

4. Obkrožite besede iste besedne družine.

- Za napačno rešitev se odšteje 1 t.

4t = 5 r.

3t = 4 r.

2t = 3 r.

4t/

jezljivka - jezikav - jezikoslovec - jezičiti (jezikati)
- jezikalo - jez - jezičnež

5. Popravite napačen zapis prevzetih besed. – Če to ni potrebno, ob besedi naredite poševnico (/).

4t/

student - študent

bife - /

sandwich - sendvič

ćevapčić - čevapčić

Washington - /

Trieste - Trst

džins - /

pommes frites - pomfrit

6. Oglejte si, kako je v Slovenskem etimološkem slovarju predstavljen izvor naslednjih besed.

potica -e ž (18. stol.), nar. tudi *povitica*, *opitica*. Enako je nar. hrv. *povitica* 'potica' (Sk III, 600). Nastalo v nar. razvoju iz star. *poviti-ca* (16. stol.), kar je izpeljano iz preteklega trpnega deležnika **pōvitъ* 'povit' glagola **poviti* in torej prvotno pomeni 'povito, zavito pecivo, zavitek' (Be III, 96). Dalje glej *viti*¹, k pomen-ski motivaciji tudi *ruľáda*.

sũknja -e ž (16. stol.), *sũknjica*, *sũknjič*. Enako je hrv., srb. *sũknja* 'žensko krilo', nar. rus. *sũknja* 'ženska obleka', češ. *sukně* 'žensko krilo, obleka'. Izhodiščno **sũkn'a* (pslovan. morda **sũkn'i*) je izpeljano iz **suknō* 'sukno' in je prvotno pomenilo *'iz sukna narejeno oblačilo' (M. S. pri Be III, 340). Dalje glej *sũkno*.

stōl -ōla m (10. stol.), *stōlec*, *stōlček*, *stolica*. Enako je stcslovan. *stolъ* 'stol, prestol', hrv. *stōl*, srb. *stō* 'miza', rus. *stól* 'miza, jed, knežji prestol', češ. *stůl*, rod. *stolu* 'miza, omizje'. Pslovan. **stolъ* je dalje enako z lit. *stālas* 'miza' in sorodno s stprus. *stalis* 'miza', let. *stāli* 'statve', stvnem., srvnem. *stuol*, nem. *Stuhl* 'stol', ags. *stōl*, got. *stols* 'stol, prestol', vse iz ide. **stā₂-ló-*, **stah₂-lo-* 'podstavek, podlaga', kar sta izpeljanki iz ide. korena **stah₂-* 'stopiti, stati' (M. F. pri Be III, 319 s.). Glej tudi *prēstol*, *prestōlnica*, *stōlica*, *stōlnica* in dalje *stāti*¹⁻².

- Katera beseda izvira iz indoevropsčine? stol 1t/
- Beseda suknja je mlajša od besede stol. DA NE 1t/
SUKNJA izvira iz pslovan.
STOL izvira iz. ide.
- Beseda *suknja* izvira iz praslovanščine. DA NE 1t/
- Beseda *suknja* je razširjena tudi v drugih indoevropskih jezikih. DA NE 1t/
- razširjena je SAMO v slovanskih jezikih

cérkev -kve i (10. stol.), *cérkvica*, *cerkvěn* (star. *cerkōven*), *cerkōvnik*. Kakor stcslovan. *crkvy*, hrv., srb. *crkva*, rus. *cerkovь*, češ. *církev* 'cerkev' v času pokristjanjevanja prevzeto iz nekega germ. jezika, verjetno iz starosrednjenemško **kīrka*, kar je izposojeno iz nar. sgrt. *kyriké* poleg običajnejše različice *kyrikón* 'cerkev'. To se je razvilo iz klas. gr. *kyriaké* (*oikía*) 'gospodova (hiša)', kar vsebuje žensko obliko pridevnika *kyriakós* 'gospodov', izpeljanega iz gr. *kýrios* 'gospod'. Iz iste gr. predloge je tudi stvnem. *kirihha*, nem. *Kirche*, ags. *cirfice*, agl. *church* (Be I, 62, KI, 371).

frákcija -e i 'organizirana skupina v stranki, krilo' (20. stol.), *frákcijški*. Tujka, prevzeta in prilagojena prek nem. *Fraktion* iz fr. *fraction* 'frakcija' (in 'odlomek, delček, ulomek'), kar se je razvilo iz lat. *fractiō* 'lomljenje', izpeljanke iz lat. *frangere* 'lomiti' (KI, 229). Glej tudi *fragmēt*, *fráia*.

cvēt -a m (16. stol.), *cvētje*, *cvētkā*, *socvētje*, *cvetlīca*, *cvetličár*, *cvetličárna*, *cvēsti*, *cvetēti*, *razcvētati se*. Enako je stcslovan. *cvěť*, hrv. *cvijēt*, srb. *cvēt*, rus. *cvét* (kar poleg 'cvet' pomeni tudi 'barva'), češ. *květ* 'cvet'. Pslovan. **kwěrb* (glagol s pomenom 'cveteti' se je pslovan. glasil **kwistf*, sed. **kwīto*) se je razvilo iz ide. **kwōito-*, kar je prvotno verjetno pomenilo *'svetleči, beli'. Gre za izpeljanko iz baze **kwēj-t-* 'svetiti se, bel (biti)', katere različica **k'wēj-t-* se ohranja v pslovan. **svěrb* 'svet, ravnica', **svěiti se* 'svetiti se', **svět'ā* 'sveča'. Iz drugih jezikov je sorodno npr. stind. *śvetá-*, av. *spaēta-* 'bel' (Be I, 69, ES XIII, 162 s., Po, 628, LIV, 335; o različnih pomenih sloven. *cvēt* in njihovih izvorih glej Cvetko, Jis XVIII, 220 ss.). Glej tudi *svēt'*, *svēča*, *svetiti*, pa tudi *cvetāča*.